

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **R. C.**, zast. Mgr. Alenou Kružíkovou, advokátkou, se sídlem Brno, Příkop 2a, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 28. 1. 2005, č. j. 55 Az 910/2003 – 24,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Zástupkyni žalobce, advokátce Mgr. Aleně Kružíkové, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 2150 Kč, která jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím Ministra vnitra České republiky ze dne 6. 10. 2003, č. j. OAM-2659/AŘ-2001, byl zamítnut rozklad a potvrzeno rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 10. 2001, č. j. OAM-10292/VL-10-06-2001. Potvrzeným rozhodnutím žalovaného byl návrh žalobce na zahájení řízení o udělení azylu zamítnut jako zjevně nedůvodný podle § 16 odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o azylu), a dále bylo rozhodnuto, že žalobce nesplňuje podmínky pro udělení azylu podle § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu a nevztahuje se na něj překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. V odůvodnění rozhodnutí správní orgán I. stupně uvedl, že z výpovědi žalobce bylo nepochybně zjištěno, že žalobce před vstupem na území České republiky pobýval nejméně šest hodin na území

Polska, kam přicestoval mikrobusem dne 3. 6. 2001. Během desetiminutové zastávky v Polsku opustil žalobce autobus a navštívil toaletu, nic mu tedy nebránilo, aby požádal o azyl. Správní orgán I. stupně neshledal v případě žalobce překážky vycestování do Polska a konstatoval, že Polsko splňuje znaky bezpečné třetí země a nebylo prokázáno, že žalobce touto zemí pouze projížděl. Správní orgán I. stupně dále neshledal důvody pro udělení azylu podle § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce rozklad, který byl rozhodnutím Ministra vnitra České republiky zamítnut s odůvodněním, že žalobce měl možnost podat žádost o azyl při přechodu státních hranic, kde se při kontrole svých dokladů setkal s polskými státními orgány. Skutečnost, že v Polsku opustil autobus, potvrzuje, že měl možnost svobodného pohybu, tedy mohl požádat o azyl. Nebylo prokázáno, že v případě žalobce nelze Polsko považovat za bezpečnou třetí zemi, a nebyla zjištěna žádná okolnost, která by představovala překážku vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

Proti rozhodnutí o rozkladu podal žalobce žalobu, v níž namítal, že správní orgán na podkladě shromážděných důkazů nesprávně posoudil skutkový stav věci a na základě toho vydal rozhodnutí, které žalobce považuje s ohledem na příslušná ustanovení zákona o azylu za nesprávné. Konstatoval, že podle § 2 odst. 2 písm. b) zákona o azylu ve znění účinném ke dni podání jeho návrhu na zahájení řízení o udělení azylu se za třetí bezpečnou zemi nepovažovala země tranzitní. Svou zemi původu žalobce opustil s úmyslem požádat o azyl v České republice, nikoliv v Polsku, aniž v té době mohl znát ustanovení českého azylového zákona o bezpečné třetí zemi. Žalobce navrhl, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 28. 1. 2005, č. j. 55 Az 910/2003 – 24, žalobu zamítl a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. V odůvodnění rozsudku uvedl, že žalobce před vstupem do České republiky pobýval na území Polska a měl reálnou možnost v Polsku požádat o udělení azylu. Zdůraznil, že subjektivní právo na azyl je právem na nezbytnou ochranu před pronásledováním v zemi původu, nikoli však právem vybrat si zemi, ve které žadatel o azyl bude chtít toto své právo uplatnit. Krajský soud dále upozornil na restriktivní pojetí pojmu „projíždět“, a námitku žalobce, že Polsko pro něj bylo tranzitní zemí označil za nedůvodnou. Krajský soud tak dospěl k závěru, že žalovaný nepochybil, když návrh žalobce na zahájení řízení o udělení azylu posoudil jako zjevně nedůvodný podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu a neshledal překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Posuzování důvodů pro udělení azylu podle § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu považuje krajský soud za nadbytečné. Z těchto důvodů krajský soud žalobu v souladu s ustanovením § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen s. ř. s.), zamítl jako nedůvodnou.

Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále jen stěžovatel) včas kasační stížnost z důvodů podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) až d) s. ř. s. a požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti podle § 107 s. ř. s. Namítal, že krajský soud posoudil celou věc v rozporu s platným právním řádem, jmenovitě zákonem o azylu, a tvrdil, že v řízení o udělení azylu pochybil rovněž žalovaný. Stěžovatel dále uvedl, že má vážnou obavu z nuceného opuštění České republiky a návratu na Ukrajinu, kde mu hrozí vážné nebezpečí z politických důvodů. Stěžovatel požádal o ustanovení právního zástupce z řad advokátů, a navrhl, aby byl napadený rozsudek krajského soudu zrušen a věc byla vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný konstatoval, že se ke kasační stížnosti vzhledem k jejímu obsahu nebude vyjadřovat a odkázal na správní spis.

Na základě jeho žádosti ustanovil Krajský soud v Brně usnesením ze dne 11. 4. 2005, č. j. 55 Az 910/2003 – 41, stěžovateli zástupkyni pro řízení o kasační stížnosti Mgr. Alenu Kružíkovou, advokátku. Zástupkyně stěžovatele na výzvu soudu doplnila kasační stížnost tak, že uvedla, že kasační stížnost je podána z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tvrzená nezákonnost je stěžovatelem spatřována v tom, že soud v předcházejícím řízení řádně neposoudil otázku splnění předpokladů stanovených v § 12 a § 14 zákona o azylu.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost není důvodná.

Z textu kasační stížnosti a jejího doplnění vyplývá, že ji stěžovatel podal z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b), c) a d) s. ř. s.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, měl napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené zmatečnosti řízení před soudem spočívající v tom, že chyběly podmínky řízení, ve věci rozhodoval vyloučený soudce nebo byl soud nesprávně obsazen, popřípadě bylo rozhodnuto v neprospěch účastníka v důsledku trestného činu soudce.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popř. v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Taková pochybení Nejvyšší správní soud v napadeném rozsudku Krajského soudu v Brně neshledal.

Z obsahu správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel v návrhu na zahájení řízení o udělení azylu ze dne 18. 10. 2001 uvedl, že o azyl požádal z důvodu problémů s mafií, kterou na něj poslal jeho zaměstnavatel. Stěžovatel totiž pracoval jako strážný, během výkonu jeho služby byl jeho zaměstnavateli ukraden automobil

a zaměstnavatel vyžadoval, aby mu stěžovatel ukradené auto zaplatil. Stěžovatel, ani nikdo z jeho rodiny, nebyl na Ukrajině členem žádné politické strany, ani jiné organizace. Při pohovoru k důvodům návrhu na zahájení řízení o udělení azylu stěžovatel uvedl, že do České republiky přicestoval mikrobusem přes Polsko dne 3. 6. 2001. V Polsku pobýval nejméně šest hodin, cestou měli jednu zastávku, která trvala deset minut. Během této zastávky si stěžovatel došel na toaletu a kouřil. Kontroly na obou hraničních přechodech trvaly každá patnáct až dvacet minut, byla provedena kontrola dokladů a zavazadel, cestující byli dotázáni, zda mají cigarety a alkohol. Stěžovatel v Polsku nepožádal o azyl proto, že do Polska nechtěl a měl české vízum. Uvedl, že v Polsku pracuje hodně lidí z jeho města, proto by jej tam mohla najít mafie. Na Ukrajině stěžovatel neměl žádné problémy se státními orgány.

Z takto zjištěného skutkového stavu vycházel jak správní orgán, tak i krajský soud. Oba shodně dospěly k tomu, že stěžovatel mohl o udělení azylu požádat v Polsku, které lze v jeho případě považovat za bezpečnou třetí zemi.

Podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu se žádost o udělení azylu zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel přichází ze státu, který Česká republika považuje za třetí bezpečnou zemi nebo bezpečnou zemi původu, nebude-li prokázáno, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze.

Podle ustanovení § 2 odst. 2 zákona o azylu, ve znění účinném ke dni vydání napadeného rozhodnutí, se bezpečnou třetí zemí rozumí stát jiný než stát, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě osoby bez státního občanství stát posledního trvalého bydliště, ve kterém cizinec pobýval před vstupem na území a do kterého se může tento cizinec vrátit a požádat o udělení postavení uprchlíka podle mezinárodní smlouvy, aniž by byl vystaven pronásledování, mučení, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestu. Stát není bezpečnou třetí zemí, pokud na něj lze vztáhnout překážky vycestování podle § 91, nebo cizinec jeho územím pouze projížděl.

Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu k ustanovení § 2 odst. 2 zákona o azylu, v původním znění, má cizinec o azyl požádat v třetí bezpečné zemi, jíž projížděl při cestě do České republiky a v níž nebyl fyzicky omezen v možnosti zde o azyl požádat. Právo na azyl není právem na výběr země, kde by žadatel o azyl chtěl žít (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 10. 2003, č. j. 5 Azs 17/2003 – 45).

Jak již bylo výše uvedeno, stěžovatel dne 3. 6. 2001 přicestoval do České republiky přes Polsko autobusem, který cestou zastavil na ukrajinsko-polské hranici, na území Polska a na polsko-české hranici. Stěžovatel tak nejméně dvakrát při hraničních kontrolách vešel do kontaktu s polskými státními orgány, přímo s nimi komunikoval při kontrole cestovních dokladů a byl dotazován, zda má s sebou cigarety nebo alkohol. Na polském území autobus zastavil, stěžovatel z něj vystoupil a volně se tam během přestávky pohyboval. Je proto zcela zjevné, že stěžovateli nic nebránilo v tom, aby v Polsku požádal o azyl. Stěžovatel však podal návrh na zahájení řízení o udělení azylu až dne 18. 10. 2001 poté, kdy mu v České republice bylo uloženo správní vyhoštění.

Z pohledu České republiky je Polsko obecně považováno za bezpečnou zemi a stěžovatel neuvedl žádné skutečnosti, ze kterých by bylo možné usuzovat, že v případě stěžovatele tento stát nelze za třetí bezpečnou zemi považovat. Nejvyšší správní soud neshledal v případě stěžovatele překážky vycestování do Polska ve smyslu § 2 odst. 2 zákona o azylu v původním znění ve spojení s § 91 téhož zákona.

Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu skutečnost, že žadatel o azyl má v zemi původu obavy před vyhrožováním ze strany soukromé osoby, není bez dalšího důvodem pro udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona o azylu, tím spíše v situaci, kdy politický systém v zemi původu žalobce dává občanům možnost domáhat se ochrany svých práv u státních orgánů, a tyto skutečnosti v řízení o udělení azylu nebyly vyvráceny (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 3. 2004, č. j. 3 Azs 22/2004-48).

Obavy z jednání soukromých osob, zde ukrajinské mafie, nemohou být bez dalšího důvodem pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, tím méně mohou sloužit k prokázání skutečnosti, že Polsko není pro stěžovatele bezpečnou třetí zemí. Nadto není možné vyloučit možnost, že by stěžovatele ukrajinská mafie našla i v České republice.

Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu pojem „projíždí“ příslušnou zemí ve smyslu ustanovení § 2 odst. 2 písm. b) zákona o azylu, v původním znění, je nutno vykládat zúženě, a to z důvodu podstaty a smyslu celého azylového řízení, do značné míry založeného na principu, že cizinec pronásledovaný za uplatňování politických práv a svobod ve své vlastní zemi má o azyl požádat vždy již v první zemi, v níž má reálnou příležitost tento status obdržet nejdříve a v níž budou garantována jeho základní práva a svobody. Touto zemí je zpravidla tzv. bezpečná třetí země ve smyslu § 2 citovaného zákona. Rozhodujícím kritériem pro posuzování toho, zda cizinec bezpečnou třetí zemí pouze projížděl, je skutečnost, zda v této bezpečné zemi měl reálnou možnost požádat o udělení azylu či nikoliv. Subjektivní právo na azyl je právem na nezbytnou ochranu před pronásledováním v zemích původu, nikoliv však právem vybrat si zemi, ve které žadatel o azyl bude chtít toto své právo uplatnit (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 8. 2003, č. j. 2 Azs 5/2003 – 46).

Nejvyšší správní soud konstatuje, že stěžovatel měl v Polsku reálnou možnost požádat o udělení azylu, proto nelze přijmout jeho argument, že Polsko pro něj bylo pouze tranzitní zemí.

Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu vedle pozitivního vymezení předpokladů pro udělení azylu v § 12 zákona o azylu stanoví tento zákon také vylučující důvody, při jejichž naplnění žadateli azyl udělit nelze; tyto důvody jsou taxativně stanoveny v § 15 a § 16 tohoto zákona. Jsou-li splněny podmínky vymezené v ustanovení § 16 odst. 1 tohoto zákona, tj. podmínky pro zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné, není namístě zkoumat případnou existenci důvodů pro udělení azylu podle § 12 písm. b) citovaného zákona, protože udělení azylu je za takové situace vyloučeno (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 5. 2004, č. j. 7 Azs 124/2004 – 45).

Námítky uvedené v doplnění kasační stížnosti proto považuje Nejvyšší správní soud za nedůvodné. Pokud byl návrh na zahájení řízení o udělení azylu zamítnut jako zjevně nedůvodný, nebylo na místě zkoumat důvody pro udělení azylu podle § 12 a § 14 zákona o azylu.

Nejvyšší správní soud neshledal stěžovatelem tvrzená porušení zákona, námítky stěžovatele tedy nejsou důvodné. Správní orgán i krajský soud vycházely z údajů získaných přímo od stěžovatele, jejich závěry odpovídají skutkovému stavu zjištěnému v průběhu azylového řízení v souladu s příslušnými ustanoveními zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů. Z rozhodnutí jednoznačně vyplývá,

na základě jakých skutečností a úvah dospěl správní orgán k výroku o zamítnutí žádosti o udělení azylu, když podmínky ustanovení § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu byly naplněny.

Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že důvody podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b), c) a d) s. ř. s. uvedené v kasační stížnosti nebyly prokázány, a proto Nejvyšší správní soud podanou kasační stížnost podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

Stěžovatel podal současně s kasační stížností návrh, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek podle ustanovení § 107 s. ř. s. Za této procesní situace, kdy Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti rozhodl neprodleně po jejím obdržení a po nezbytném poučení účastníků řízení o složení senátu, se z důvodu nadbytečnosti již samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 a § 120 s. ř. s. Protože žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné mu vzniklé náklady ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť stěžovatel s podanou kasační stížností úspěch neměl.

Odměna zástupkyni stěžovatele Mgr. Aleně Kružikové, advokátce, která byla stěžovateli ustanovena usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 11. 4. 2005, č. j. 55 Az 910/2003 – 41, byla stanovena za dva úkony právní služby ve výši 1000 Kč podle § 9 odst. 3 písm. f) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů [převzetí a příprava zastoupení podle § 11 odst. 1 písm. b) téže vyhlášky a písemné podání soudu týkající se věci samé podle § 11 odst. 1 písm. d) téže vyhlášky] a režijní paušál podle § 13 odst. 3 téže vyhlášky ve výši 75 Kč za každý úkon. Zástupkyni stěžovatele bude vyplacena částka ve výši 2150 Kč, a to z účtu Nejvyššího správního soudu do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. ledna 2006

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu